

НЕМАТЕРИЈАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ СРБИЈЕ У КУЛТУРНОМ ЦЕНТРУ СРБИЈЕ У ПАРИЗУ, ОКТОБАР–НОВЕМБАР 2019. ГОДИНЕ

Изложба „Нематеријално културно наслеђе Србије”¹, ауторке Данијеле Филиповић, одржана је у Културном центру Србије у Паризу, од 21. октобра до 26. новембра 2019. године. Изложбу је реализовао Центар за нематеријално културно наслеђе Србије при Етнографском музеју у Београду, као део годишњих активности у домену међународне презентације нематеријалног културног наслеђа. Овом изложбом међународној јавности представљено је 46 елемената који су уписани у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа,² који се води у папирном, аудио, видео и електронском облику, у Центру за нематеријално културно наслеђе Србије.

На отварању изложбе говориле су Данијела Чубрило, заменик сталног представника Србије при Унеску у Паризу, Тијана Чолак-Антић Поповић, директор Етнографског музеја у Београду и ауторка изложбе Данијела Филиповић, координатор Центра за нематеријално културно наслеђе Србије. Госпођа Чубрило изразила је задовољство због чињенице да је фокус ове изложбе на нематеријалном културном наслеђу, истичући да је ова област наслеђа изузетно присутна у активностима Унеска, те да је упознавање међународне јавности с разноврсношћу нематеријалне културне баштине од велике важности за промоцију наше земље. Она је подсетила да је нематеријално наслеђе у основи изградње идентитета једног народа и једне заједнице, симбол њиховог трајања и опстајања, али и важан чинилац културне разноликости.

Тијана Чолак-Антић Поповић захвалила се Министарству културе и информисања Републике Србије, Амбасади Србије у Паризу и Културном центру Србије у Паризу на подршци у организацији ове изложбе. Она је нагласила да одлуком Министарства културе и информисања од 2012. годи-

¹ Ова изложба имала је своју премијеру у Словеначком етнографском музеју, током маја и јуна 2018. године, а потом је представљена и публици Етнографског музеја у Београду, у периоду јул–септембар исте године. У међувремену је Национални регистар нематеријалног културног наслеђа постао богатији за 9 нових елемената, а Република Србија уписала је *невање уз гусле* на Унескову репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства. Сходно томе, извршена је допуна првобитне поставке, како би публици у Паризу био представљен актуелни Национални регистар. Такође, штампано је и друго, измењено и допуњено издање тројезичног каталога (српски, енглески и француски) који прати изложбу.

² Детаљнији преглед Националног регистра нематеријалног културног наслеђа у електронском облику доступан је на: <http://www.nkns.rs/cyr/elementi-nkns>.

не, под окриљем Етнографског музеја у Београду, ради Центар за нематеријално културно наслеђе Србије, као једно од стручних тела укључених у имплементацију Унескове конвенције о очувању нематеријалног културног наслеђа.

Посетиоцима се обратила и Данијела Филиповић, која је истакла да је ова изложба резултат рада великог броја сарадника мреже за очување нематеријалног културног наслеђа Србије, а пре свега носилаца наслеђа и локалних заједница. Нагласила је да су ови носиоци, кроз генерације, сачували елементе сопственог наслеђа, да би, уписом у Национални регистар, учинили значајан корак ка његовом даљем преношењу. Према њеним речима, циљ изложбе је да подстакне носиоце на препознавање значаја сопственог наслеђа и његовог очувања, али и да упозна ширу јавност с богатством и разноликошћу културне баштине Србије, уз подсећање да различите заједнице, живећи на истом простору, деле и елементе наслеђа.

Изложба „Нематеријално културно наслеђе Србије” конципирана је тако да презентује нематеријално културно наслеђе Србије на два нивоа – националном и међународном. На првом нивоу елементи су груписани по областима у којима се испољава нематеријално културно наслеђе: обичаји, друштвени ритуали и свечаности; традиционални занати; знања и вештине у вези с припремањем хране; усмене традиције и изрази, укључујући језик који је носилац нематеријалног културног наслеђа и извођачке уметности. На другом нивоу детаљније су обрађени елементи из Националног регистра који су уписани на Унескову репрезентативну листу нематеријалног културног наслеђа човечанства (*породична слава, коло – традиционална народна игра и певање уз гусле*) или су у процедури разматрања за упис (*злакуска лончарија*).

Полазећи од природе овог *живог људског наслеђа*, које се испољава кроз праксу, приказе, изразе, специфична знања и вештине, ауторка изложбе одабрала је најадекватније медије за његово преношење публици – фотографије и видео-материјал који сведоче присутности овог наслеђа у савременом свакодневном животу, породичним слављима, те различитим манифестацијама и друштвеној пракси, у којој учествују читаве заједнице. На овај начин представљене су бројне обичајне праксе, попут прослављања Ђурђевдана или обичаја изливања и паљења ратарских свећа; традиционални занати, као што су пиротско ћилимарство, клесарски занат и други; знања и вештине припремања хране, попут белмужа и кајмака; усмене традиције и изрази, као што су певање извика или здравице; те извођачке уметности, попут фрулашке праксе и свирања на гајдама. Овај визуелни материјал употпуњен је текстовима на српском, енглеском и француском језику, у којима се ближе описује свака од издвојених области испољавања нематеријалног културног наслеђа, указујући на бројност и распрострањеност елемената који јој припадају, те издвајајући њихове специфичности. Посебан акценат стављен је на елементе нематеријалног културног наслеђа који су уписани (или су у процедури за упис) на Унескову репрезентативну листу нематеријалног

културног наслеђа човечанства. Сваки од њих представљен је детаљнијим текстом, већим бројем фотографија, као и кратким филмовима који су били део номинационих досијеа за Унескову листу.

Поставка је употпуњена и предметима материјалне културе који представљају финални производ неке занатске вештине која је препозната као део нематеријалне баштине, попут изложеног опанка, којим је представљен опанчарски занат. С друге стране, поједини предмети имају функцију да материјализују обичајну праксу која је препозната као део нематеријалног културног наслеђа, као што је то случај с постављеном славском трпезом, која приказује све елементе потребне за приношење бескрвне жртве (славски колач, вино, жито), али и свећу која се пали приликом обављања ритуала и икону свеца заштитника пред којом се читају молитве.

Изложба „Нематеријално културно наслеђе Србије”, на јасан и пријемчив начин упознаје заинтересоване посетиоце с Унесковим концептом нематеријалног културног наслеђа, основама имплементације Унескове Конвенције (2003) у Србији, разноврсношћу до сада препознатог нематеријалног културног наслеђа на територији Србије, као и његовим носиоцима, члановима локалних заједница, који представљају примарне чуваре *живог људског наслеђа* – оне који препознају, практикују, презентују и преносе специфичне праксе, знања и вештине будућим генерацијама.

мрр Наташа Младеновић Рибих,
Центар за нематеријално културно наслеђе
при Етнографском музеју у Београду

Етнографски музеј у Београду и
Културни центар Србије у Паризу
позивају Вас на отварање изложбе
„Нематеријално културно наслеђе Србије“
Аутор: Данијела Филиповић
Понедељак, 21. октобар 2019. године у 19 часова
Културни центар Србије
123 Rue Saint-Martin, 75004 Париз
Изложба је реализована уз подршку Министарства културе и
информација Републике Србије
Изложба ће бити отворена до 26. новембра 2019. године

Le Musée ethnographique de Belgique
et le Centre culturel de Serbie à Paris
ont le plaisir de vous inviter au vernissage de l'exposition
„Le patrimoine culturel immatériel de la Serbie“
Auteur: Danijela Filipović
Lundi 21 octobre 2019 à 19 heures
Centre culturel de Serbie
123, rue Saint-Martin, 75004 Paris
L'exposition a été réalisée avec le soutien du ministère de la
Culture et de l'Information de la République de Serbie
L'exposition sera ouverte jusqu'au 26 novembre 2019.

